

Lovforslag nr. L 21. Fremsat den 7. oktober 1987 af justitsministeren (Ninn-Hansen)

Forslag

til

Lov om forbud mod våbentransporter

§ 1. Våben eller krigsmateriel m.v., må kun transporteres på danske skibe, jf. sølovens § 1, og luftfartøjer, der er registreret her i landet, hvis justitsministeren giver tilladelse dertil, jf. dog § 3, stk. 1.

Stk. 2. Loven omfatter kun våben og krigsmateriel, der er nævnt i bilaget til loven.

Stk. 3. Loven omfatter ikke transport af våben og krigsmateriel m.v.

- 1) til Danmark,
- 2) i forbindelse med udførelse fra Danmark efter reglerne herom,
- 3) i forbindelse med danske militærpersoners rejser og danske militære enheders forlægninger, eller
- 4) som finder sted som led i Danmarks deltagelse i NATO-samarbejdet.

Stk. 4. Loven omfatter endvidere ikke transport af våben, der medføres som personlig bagage til brug for jagt eller sport eller som medføres til forsvarsbrug uden forbindelse med militære aktiviteter.

§ 2. Tilladelse efter § 1, stk. 1, kan ikke gives til transport af våben eller krigsmateriel m.v. til stater, der er krigsførende eller til konfliktområder, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder.

Stk. 2. Tilladelse kan gives til bestemte angivne transportere eller som en forhåndstilladelse, der gælder indtil videre, til transport til bestemte stater.

Stk. 3. Tilladelser kan på ethvert tidspunkt tilbagekaldes med virkning for varer, der endnu ikke er lastet.

§ 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at transport af våben og krigsmateriel m.v. kan finde sted til nærmere angivne stater uden tilladelse.

Stk. 2. Justitsministeren kan bekendtgøre en liste, der angiver stater, hvortil der ikke gives tilladelse til transport af våben og krigsmateriel m.v.

§ 4. For overtrædelse af § 1 straffes skibsføreren og den, der er trådt i skibsførerens sted med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år. For overtrædelser, der finder sted med et luftfartøj, straffes på tilsvarende måde, den der er ansvarlig for, hvilken last luftfartøjet medfører.

Stk. 2. Med samme straf anses den, der medvirker til handlingen, hvis den pågældende er ejer eller bruger af skibet eller luftfartøjet eller handler på ejeren eller brugerens vegne.

Stk. 3. Overtrædelser, der begås af uagtsomhed straffes kun,

- 1) hvis lastens indhold fremgik af transportdokumenterne, eller
- 2) hvis lasten på grund af ganske særlige omstændigheder burde have været undersøgt.

Stk. 4. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, andelsselskab, anpartsselskab, partrederi, kommanditselskab eller lignende kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

§ 5. Justitsministeren kan fastsætte regler om gebyrer og årlige afgifter for tilladelser efter loven.

F. t. l. om forbud mod våbentransporter

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om form og indhold for ansøgning om transporttilladelse.

§ 6. Loven træder i kraft den 1. april

1988.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på transporter, der finder sted ifølge en bindende aftale, der er indgået før lovens ikrafttræden.

Bilag

Liste over våben og krigsmateriel

1. Håndskydevåben og automatiske våben omfattende:
 - a. Maskingeværer, geværer, maskinpistoler, pistoler og revolvere.
Undtaget er dog våben til jagtmæssige eller sportsmæssige formål samt antikke våben.
 - b. Specielt konstruerede komponenter og dele hertil f.eks. løb, tromler, låsemekanismer, magasiner o.l.
 2. Storkalibrede våben og afskydningsapparater omfattende:
 - a. Kanoner, maskinkanoner, haubitsere, morterer, granat- og raketafskydningsapparater, militære flammekastere og rekylsvage kanoner.
 - b. Militære affyringsapparater til røg, gas og pyroteknik.
 - c. Specielt konstruerede komponenter og dele hertil, f.eks. løb, tromler, låsemekanismer, fremdrivningsaggregater, afskydningsanordninger, magasiner o.l.
 3. Ammunition og ammunitionsdele omfattende:
 - a. Granater, ladninger, patronammunition, geværgranater til de under pkt. 1. og 2. nævnte våben.
Undtaget er dog patronammunition med projektiler bestående af massiv kappe og blød kerne, såfremt projektilen ikke indeholder emner, specielt lyspor-, brand- eller sprængsats, og såfremt patronammunition af samme kaliber anvendes til jagtmæssige eller sportsmæssige formål.
 - b. Specielt konstruerede komponenter og dele hertil f.eks. brandrør, granatlegemer, hylstre, fængrør, satser o.l.
 4. Bomber, torpedoer, miner, og styrede eller ikke-styrede raketter omfattende:
 - a. Bomber, torpedoer, granater, røgkanistre, miner, styrede eller ikke-styrede raketter, dybvandsbomber, brandsatse og pyrotekniske lyssignaler til militær brug.
 - b. Apparater og indretninger specielt konstrueret til håndtering, styring, aktivering, affyring, udlægning, strygning, udskydning, detonering eller søgning af de under pkt. 4. a. nævnte ammunitionstyper.
 - c. Brandfremkaldende stof og halvfabrikata til brug i bomber, projektiler, flammekastere eller andet krigsmateriel.
 - d. Specielt konstruerede komponenter og dele til de under pkt. 4. a. og b. nævnte ammunitionstyper og udstyr.
5. Sigteapparater, ildkontroludstyr og afstandsmålere omfattende:
 - a. Udstyr til ildkontrol og kanonretning.
 - b. Sigteapparater, periskoper, afstands-, positions- og højdebestemmelsesinstrumenter specielt konstrueret til militære formål.
 - c. Udstyr til missilsporing og missilstyring.
 - d. Specielt konstruerede komponenter og tilbehør hertil.
 6. Køretøjer til militært formål omfattende:
 - a. Hjul- og bæltedrevne køretøjer specielt konstruerede til militære formål.
 - b. Civile køretøjer, der er specielt ombyggede til militære formål.
 - c. Traktorer, påhængsvogne, transportører mv. specielt konstruerede til militære formål.
 - d. Specielt konstruerede komponenter og dele hertil.
 7. Toksikologiske og kemiske stoffer omfattende:
 - a. Biologiske, kemiske og radioaktive stoffer, som er egnede til i krig at forårsage skader på mennesker eller dyr, eller beskadige afgrøder.
 - b. Udstyr specielt konstrueret til spredning af de i pkt. 7. a. nævnte stoffer.
 - c. Udstyr specielt konstrueret til forsvar mod samt opdagelse og identifikation af de under pkt. 7. a. nævnte stoffer.

- d. Halvfabrikata og andre produkter, der kan anvendes til fremstilling af de under pkt. 7. a. nævnte stoffer.
8. Militære sprængstoffer m.m. omfattende:
- Højeksplosive sprængstoffer til anvendelse som primære eller sekundære ladninger til militære formål. Ladninger i sprænghoveder, sprængningsladninger eller til anden militær anvendelse.
 - Militære drivmidler som faste, flydende eller luftformige stoffer eller blandinger af stoffer og som anvendes til fremdrivning af projektiler, missiler eller andet militært materiel eller ammunition.
 - Militære pyrotekniske stoffer til frembringelse af bestemte forsinkelser, varme, støj, røg, synligt lys eller infrarød stråling.
9. Marinefartøjer og specielt udstyr til søkrig omfattende:
- Fartøjer beregnet for angreb eller forsvaret samt skrog eller dele til skrog for sådanne fartøjer.
 - Specielt konstruerede komponenter, tilbehør og ekstraudstyr til de under pkt. 9. a. nævnte fartøjer.
 - Specielt konstrueret udstyr og komponenter til værn mod eller opdagelse af undervandsbåde, miner, torpedoer m.m.
10. Fly og helikoptere, med eller uden pilot, flymotorer samt udstyr til fly og helikoptere, beslægtet udstyr og komponenter, specielt konstrueret til militære formål omfattende:
- Fly og helikoptere specielt konstrueret til militære formål samt motorer og andre komponenter og dele hertil.
 - Specielt konstruerede komponenter til ombygninger af civile fly til militære formål.
 - Luftbåret udstyr m.m. til specielt militært formål og til anvendelse i eller i forbindelse med de i pkt. 10. a. og b. nævnte fly og helikoptere, herunder interface udstyr til fly-elektronik (avionic).
11. Elektronisk og elektro-optisk udstyr specielt konstrueret til militære formål omfattende:
- Udstyr til elektronisk krigsførelse.
 - Elektro-optiske sensorer og billedudstyr.
 - Laserudstyr.
 - Infrarødt og termisk billedudstyr.
 - Specielt konstruerede komponenter og tilbehør til det under pkt. 11. a. til d. nævnte udstyr.
12. Kernevåben omfattende:
- Våben af enhver art, som indeholder kernebrændsel eller radioaktive isotoper eller specielt er bestemt til at rumme eller anvende sådanne, og som kan fremkalde masseødelæggelser, masseskader eller masseforgiftninger.
 - Dele, anordninger, komponenter eller substanser, specielt konstrueret til eller væsentlige for de under pkt. 13. a. nævnte våben.
13. Maskiner, instrumenter, apparater og andre produktionsmidler, der alene anvendes til fremstilling eller vedligeholdelse af ovennævnte materiel og udstyr.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Ved folketingsbeslutning af 19. maj 1987 (B 80, blad nr. 915) blev regeringen pålagt at fremsætte forslag til lov om forbud mod våbentransporter. Forslaget til folketingsbeslutning er fremsat den 13. januar 1987 (B 80, blad nr. 412). 1. behandlingen af forslaget er gengivet i Folketingstidende 1986/87, sp. 7809 ff. Retsudvalget afgav betænkning over forslaget den 14. maj 1987 (B 80, blad 911). 2. behandlingen er gengivet a.st., sp. 11873 ff. Under forhandlingerne blev der peget på principperne i den tyske lovgivning. Efter den tyske lov om kontrol med krigsvåben af 20. april 1961 med senere ændringer kræves Forbundsrepublikkens tilladelse, såfremt der uden for Forbundsrepublikken skal transporteres våben på et tysk skib eller fly. Det fremgår af samme lov, at tilladelse ikke vil blive givet i de tilfælde, hvor der er fare for, at våbnene skal anvendes i en angrebskrig.

2. Lovforslaget, der er udarbejdet i overensstemmelse med folketingsbeslutningen, har til formål at indføre en godkendelsesordning for transport af våben og krigsmateriel mellem tredielande på danske skibe og luftfartøjer registreret i Danmark. Justitsministerens tilladelse skal således i almindelighed indhentes før en sådan transport mellem tredielande kan finde sted. Lovforslaget indfører samtidigt et forbud mod våbentransport på danske skibe og luftfartøjer til stater, der betragtes som krigsførende eller til konfliktområder, idet justitsministeren i almindelighed ikke vil kunne give tilladelse til sådanne transporter.

3. Efter den danske lovgivning har det hidtil være tilladt at transportere våben og krigsmateriel mellem tredielande, uanset om tredielandet er krigsførende eller udgør en del af et konfliktområde. Undtaget herfra er dog anordning nr. 40 af 3. februar 1978 om forbud mod bl.a. transport af våben m.v. til Sydafrika. Lovgivningen indeholder derimod begrænsninger i adgangen til at eksportere våben og krigsmateriel fra Danmark. Efter § 6 i

den gældende våbenlov, jf. lovbekendtgørelse nr. 529 af 11. december 1985 er det således forbudt uden justitsministerens tilladelse i hvert enkelt tilfælde fra Danmark at eksportere våben m.v. Bestemmelsen er hidtil blevet administreret således, at der nægtes eksporttilladelse til stater, der er inddraget i krig, eller til områder, hvor forholdene er så urolige eller ustabile, at de må befrygtes at kunne udvikle sig til væbnede konflikter.

4. Lovforslaget er samtidig med fremsættelsen sendt til udtalelse hos Forsvarsministeriet, Industriministeriet, Statsministeriet, Trafikministeriet, Udenrigsministeriet, Grønlandsdepartementet, Grønlands Hjemmestyre, Færøernes Hjemmestyre, Danmarks Rederiforening, Rederiforeningen af 1895, Rederiforeningen for mindre skibe, Dansk Styrmandsforening, Metal-Søfart, Sømændenes Forbund, Danmarks Skibsførerforening, Dansk Skipperforening af 1942, Maskinmestrenes Forening, Radiotelegrafistforeningen af 1917, Sø-Restaurationsforeningen og Danske pilotorganisations Samråd.

5. Gennemførelse af lovforslaget vil medføre et vist administrativt merarbejde i Justitsministeriet. Endvidere vil loven betyde et merarbejde i Udenrigsministeriet og i Forsvarsministeriet, idet disse ministerier vil blive inddraget i sagsbehandlingen. Der foreligger ikke et statistisk materiale, der gør det muligt at foretage en mere præcis vurdering af merarbejdets omfang. For Justitsministeriets vedkommende kan det imidlertid skønsmæssigt anslås, at merarbejdet vil nødvendiggøre oprettelse af 1-2 årsværk (ø). Merudgiften til løn, kontorhold m.v. andrager ca. 0,5-1,0 mill. kr. årligt, der vil blive modsvaret af en tilsvarende nedskrivning af Justitsministeriets lovreserve på finansloven.

Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet har oplyst, at det forventede merarbejde for disse ministeriers vedkommende anslås at svare til ca. et halvt årsværk pr. ministerium. Merudgiften i medfør heraf vil andrage ca. 0,2 mill. kr. for hvert ministerium.

Forslaget skønnes i øvrigt ikke at medføre administrative konsekvenser af betydning for det offentlige.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1, stk. 1

Omfattet af forbudet i § 1, stk. 1, er som udgangspunkt enhver transport med danske skibe og luftfartøjer af våben og krigsmateriel opført i bilaget til loven. Forbudet omfatter dog kun våbentransporter mellem tredielande, jf. herved § 1, stk. 3, nr. 1 og 2. Efter § 1, stk. 3, nr. 2, kræves der ikke tilladelse, hvis et skib eller luftfartøj skal transportere våben eller krigsmateriel ud af Danmark. Årsagen hertil er, at selve eksporten vil være omfattet af våbenlovens regler om eksport af våben og krigsmateriel, hvorefter det er overflødigt at fastsætte regler om tilladelse til transporten.

Efter § 1, stk. 3, nr. 1, kræves der heller ikke tilladelse til transport af våben eller krigsmateriel til Danmark. Årsagen hertil er, at selve importen enten kræver tilladelse efter våbenlovens § 1 eller også vedrører genstande, der frit kan importeres. I begge tilfælde forekommer regler om tilladelse til transport overflødig. Hertil kommer, at formålet med loven ikke er at forhindre, at der transporteres våben m.v. til Danmark.

Det forhold, at et skib med våben eller krigsmateriel gennemsejler dansk søterritorium eller bunker i dansk havn, dvs. indtager olie m.v., betyder ikke, at våbene m.v. eksporteres fra Danmark. Transporten er således omfattet af loven, selv om den nævnte gennemsejling eller bunkring finder sted.

Det er alene danske skibe og luftfartøjer, der er omfattet af bestemmelsen i lovforslagets § 1, stk. 1. Hvilke skibe der er danske, fremgår af sølovens regler. Det følger bl.a. heraf, at også skibe hjemmehørende i Grønland og på Færøerne er omfattet af lovens regler.

Luftfartøjer, der er registreret i Luftfartsvæsenets nationalitetsregister og således har dansk nationalitet, jf. luftfartslovens § 17, stk. 1, er omfattet af forbudet i § 1, stk. 1.

Luftfartøjer hjemmehørende i Grønland og på Færøerne er registreret i luftfartsregistret og således også omfattet af forbudet i § 1, stk. 1.

Bestemmelsen finder anvendelse på alle danske skibe og luftfartøjer, uanset hvem skibet sejler for eller luftfartøjet transporterer for.

Våbentransporter, som udføres på et udenlandsk skib eller luftfartøj, falder uden for bestemmelsen, uanset for hvem transporten finder sted.

Det gælder også, hvor en dansk reder lejer et udenlandsk skib, eller et luftfartsselskab lejer et udenlandsk luftfartøj. Forslaget er på dette punkt i overensstemmelse med den tyske lov, jf. herved besvarelsen af spørgsmål nr. 12 fra Folketingets Retsudvalg i forbindelse med behandlingen af beslutningsforslaget (Retsudvalget, B 80, bilag 14).

Ved vurderingen af, om der skal gives tilladelse til en våbentransport, vil der indgå lignende momenter, som ved vurderingen af en ansøgning om våbeneksport efter reglerne i våbenloven. Det betyder, at der i første række lægges vægt på situationen i det land eller det område, hvor losningen skal finde sted. Endvidere lægges der vægt på karakteren af de våben eller det krigsmateriel m.v., som ansøgningen vedrører.

Vurderingen af disse spørgsmål vil på samme måde som ved behandlingen af sager om tilladelse til eksport af våben og krigsmateriel, blive foretaget i samarbejde med Udenrigsministeriet.

Til § 1, stk. 2

Loven omfatter kun de våben og den form for krigsmateriel, der udtrykkeligt er opregnet i bilaget til loven. Genstande, der ikke er nævnt i bilaget, falder uden for loven. Ved udarbejdelsen af listen, der er sket i samarbejde med Forsvarsministeriet, er der i overensstemmelse med folketingsbeslutningen taget udgangspunkt i den tyske lov med tilhørende krigsvåbenliste. Dog er reservedele specielt konstruerede til brug i våben, samt materiel, der alene anvendes til fremstilling og vedligeholdelse af våben, også omfattet.

Til § 1, stk. 3

§ 1, stk. 3, nr. 1 og 2, betyder, som nævnt ovenfor under bemærkningerne til § 1, stk. 1, at reglen om tilladelse til transport af våben og krigsmateriel er begrænset til våbentransporter mellem tredielande. En våbentransport anses for at finde sted mellem tredielande, når lastningen og losningen finder sted udenfor Danmark.

Af § 1, stk. 3, nr. 3, følger, at de våben og lignende, som danske militærpersoner medtager på deres tjenesterejser mellem tredielande til brug i forbindelse med tjenesten og våben m.v., som danske militære enheder medtager i forbindelse med forlægninger, ikke er omfattet af godkendelsesordningen i § 1, stk. 1. Sådanne militærpersoner vil således fortsat kunne medtage våben og krigsmateriel m.v. uden at skulle indhente en tilladelse.

Efter § 1, stk. 3, nr. 4, er transport af våben og krigsmateriel m.v. som finder sted som led i Danmarks deltagelse i NATO-samarbejdet ligeledes undtaget fra godkendelsesordningen i § 1, stk. 1. Årsagen hertil er, at der ikke er behov for særlige kontrolforanstaltninger vedrørende disse transport.

Transport af våben og krigsmateriel mellem NATO-lande, der ikke finder sted som led i Danmarks medlemskab af NATO, er ikke omfattet af undtagelsesreglen i § 1, stk. 3, nr. 4, uanset om transporten forestås af forsvarsmyndighederne eller andre. Sådanne transport er således omfattet af godkendelsesordningen i § 1, stk. 1. På tilsvarende måde er transport af våben og krigsmateriel mellem et NATO-land og et tredieland, der ikke finder sted som led i Danmarks forpligtelser ifølge NATO-medlemskabet, heller ikke omfattet af nr. 4. Sådanne våbentransporter kræver justitsministerens tilladelse efter § 1, stk. 1.

Til § 1, stk. 4

Bestemmelsen undtager visse transport, der ikke har nogen militær interesse, fra loven. Det drejer sig bl.a. om transport af våben m.v., som medføres til forsvarsbrug uden forbindelse med militære aktiviteter. Der tænkes f.eks. på tilfælde, hvor rifler, pistoler og lignende indgår som en naturlig del af et skibs eller luftfartøjs udrustning til brug for nødsituationer.

Til § 2, stk. 1

Efter § 2, stk. 1, kan justitsministeren i almindelighed ikke give tilladelse til transport af våben m.v. til stater, der er krigsførende, eller til konfliktområder.

Det betyder, at der ikke kan gives tilladelse til transport af våben m.v. til lande, der er inddraget i krigeriske begivenheder, eller til områder, hvor forholdene er så urolige eller ustabile, at de må befrygtes at udvikle sig til væbnede konflikter, herunder borgerkrig eller væbnet undertrykkelse af befolkningsgrupper.

Det afgørende for, om en våbentransport er omfattet, er, om losningen skal finde sted i et krigsførende land eller i et konfliktområde. Derimod er det uden betydning, hvem lasten i den sidste ende er bestemt til. Årsagen hertil er, at den endelige modtager ofte er ukendt for transportøren. Hertil kommer, at lasten kan skifte ejer under transporten.

Tilladelse kan dog undtagelsesvis gives til stater, der er krigsførende eller til konfliktområder, hvis der foreligger særlige omstændigheder, f.eks. tilfælde, hvor et NATO-allieret land, der er krigsførende eller er en del af et konfliktområde, har brug for våben m.v. til engagementer, der falder inden for NATO-samarbejdet. Endvidere forudsætter bestemmelsen, at tilladelse kan gives, hvis de våben eller det krigsmateriel, der skal transporteres, ikke kan anvendes i den konfliktsituation, som modtagerlandet befinder sig i.

Til § 2, stk. 2

Efter beslutningsforslaget skal lovforslaget indeholde en bemyndigelse til regeringen, hvorefter der kan gives forhåndstilladelse til en bestemt ansøger med henblik på transport mellem nærmere angivne stater. I overensstemmelse med hovedsigtet med loven – at hindre transport til krigsførende lande og konfliktområder – er § 2, stk. 2, formulert således, at forhåndstilladelse kan gives til transport til bestemte stater. Disse tilladelser gælder indtil videre, men kan dog tilbagekaldes efter bestemmelsen i stk. 3.

Bestemmelsen har navnlig afgørende betydning for rederier som sejler i liniefart, idet disse med en forhåndstilladelse, ikke har behov for at søge om tilladelse til den enkelte transport.

Til § 2, stk. 3

De momenter, der indgår ved vurderingen af, hvorvidt en tilladelse skal meddeles, kan efterfølgende ændres således, at forudsætningen for meddelelsen af tilladelsen ikke længere foreligger. Bestemmelsen giver derfor mulighed for til enhver tid administrativt at tilbagekalde en tilladelse med virkning for varer, der endnu ikke er lastet. En sådan tilbagekaldelse medfører ikke et erstatningsansvar for det offentlige.

Til § 3, stk. 1

Lovforslaget tilsigter kun at begrænse våbentransporter til stater, der betragtes som krigsførende eller konfliktområder. Det er således ikke nødvendigt at lade godkendelsesordningen omfatte transport af våben og krigsmateriel til alle stater, jf. herved besvarelsen af spørgsmål 16 i forbindelse med Folketingets behandling af beslutningsforslaget, bilag til retsudvalgets betænkning af 14. maj 1987. Det foreslås derfor, at justitsministeren bemyndiges til i en bekendtgørelse på forhånd at godkende bestemte stater, hvortil der kan transpor-

teres våben m.v. En bekendtgørelse af denne art vil betyde en lettelse for skibsfarten og myndighederne uden at modvirke lovens egentlige formål. Bekendtgørelsen vil blive fastsat i samarbejde med Udenrigsministeriet.

Bekendtgørelsen vil kunne ændres til enhver tid på baggrund af udviklingen i de enkelte stater. En sådan ændring vil i overensstemmelse med princippet i § 2, stk. 3, kun få virkning for varer, der endnu ikke er lastet.

Til § 3, stk. 2

I § 3, stk. 2, gives der justitsministeren bemyndigelse til at udarbejde en liste over krigsførende stater og konfliktområder, hvortil transport af våben og krigsmateriel m.v., på forhånd er udelukket, jf. § 2, stk. 1. En sådan liste vil blive udarbejdet i samarbejde med Udenrigsministeriet.

Formålet med listen er at spare skibsfarten og myndighederne for unødigt arbejde med forhandlinger om transport og ansøgninger om tilladelse i tilfælde, hvor en tilladelse på forhånd er udelukket. Det forhold, at en stat ikke er optaget på listen, er ikke udtryk for, at tilladelse vil blive givet, men blot, at det ikke er besluttet, at det på forhånd skal være udelukket.

På nuværende tidspunkt er der ikke taget stilling til, hvilke stater der bør blive omfattet af en sådan liste.

Dog bemærkes, at det efter anordning nr. 40 af 3. februar 1978 om visse forholdsregler mod Sydafrika, er forbudt at transportere våben og krigsmateriel m.v. til Sydafrika.

Til § 4, stk. 1 og 2

Bestemmelsen i § 4, stk. 1, angiver, hvilke personer, der kan ifalde straf for overtrædelse af § 1, stk. 1. Af § 4, stk. 2, fremgår, at strafferettens almindelige regler om medvirken er begrænset til kun at omfatte den personkreds, der er opregnet i bestemmelsen.

For overtrædelser, der begås med skib, vil strafansvaret først og fremmest påhvile skibsføreren samt den, der er trådt i skibsføreren's sted. Mens skibsføreren efter de gældende regler har ansvaret for, hvilken last der er med skibet, gælder der ikke noget tilsvarende for chefen for et luftfartøj, og der er ikke i øvrigt fastsat almindelige regler for, hvem der er ansvarlig for lasten. Hvem der er ansvarlig, afhænger af en vurdering i det enkelte tilfælde. § 4, stk. 1, fastsætter derfor, at strafansvar for overtrædelse, der begås med et luftfartøj, på-

hviler den, som er ansvarlig for, hvilken last luftfartøjet medfører. Også ejeren eller brugeren af et skib eller et luftfartøj omfattet af § 1, stk. 1, eller den, der handler på disse personers vegne, vil kunne ifalde strafansvar efter § 4, stk. 1, jf. § 4, stk. 2, såfremt de pågældende har medvirket til overtrædelsen. En ejer af et dansk skib eller luftfartøj, der udlejer skibet eller luftfartøjet, vil således kunne ifalde strafansvar efter § 4, stk. 2, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt. Brugeransvaret efter § 4, stk. 2, udelukker ikke, at ejeren samtidig ifalder strafansvar, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Da danske skibe og luftfartøjer hører under dansk jurisdiktionskompetence, jf. straffelovens § 6 vil overtrædelser af § 1, stk. 1, henhøre under dansk straffemyndighed, uanset at våbentransporten er foregået uden for Danmark.

Til § 4, stk. 3.

Bestemmelsen betyder, at der ikke er en almindelig pligt til at undersøge lasten for at undgå strafansvar.

I ganske særlige tilfælde, hvor forholdene giver anledning til mistanke om, at transporten – trods transportdokumenternes indhold – vedrører våben eller krigsmateriel, vil overtrædelsen kunne straffes, selv om lasten ikke undersøges.

Til § 5, stk. 1

Efter den foreslåede bestemmelse vil justitsministeren have adgang til at fastsætte gebyr for tilladelse efter loven med henblik på at få administrationsudgiften dækket. For stående tilladelser efter § 2, stk. 2, kan der endvidere afkræves en årlig afgift.

Til § 5, stk. 2

Bestemmelsen bemyndiger justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om indgivelse af ansøgning om transporttilladelse, jf. § 1, stk. 1. Efter bestemmelsen kan der f.eks. fastsættes regler om de oplysninger, rederne og andre skal give, og den dokumentation, der skal indhentes.

Til § 6, stk. 1

Loven foreslås sat i kraft den 1. april 1988.

Til § 6, stk. 2

Overgangsbestemmelsen angiver, at det ikke vil være nødvendigt at indhente justitsministeren forudgående tilladelse i de tilfælde, hvor en transport

udføres efter lovens ikrafttræden, blot transporten sker i henhold til en bindende kontrakt indgået før lovens ikrafttræden. Lovforslaget vil således ikke gribe ind i aftaler indgået før lovens ikrafttræden.

Overgangsbestemmelsen giver således mulighed for, at redere og andre uden at blive berørt af loven kan afvikle kontrakter indgået før lovens ikrafttræden.